

KAPITULLI 9

Media

Arsimi fillor

Media në përdorim: Unë do ta bëja nëse do të mundesha

9.1 Ne përgatisim një ekspozitë

Pajisjet e reja dhe të vjetra të medieeve - çfarë gjejmë në to?

9.2 Pushteti i dijes dhe i aftësive!

Nxënësit përgatisin prezantimet e tyre për pajisjet e medieeve

9.3 Koha e prezantimit!

Grupet e specialistëve tregojnë aftësitë e tyre teknike në media

9.4 Ne planifikojmë një produkt të medias

Çfarë mund të bëjmë me aftësitë tona tani? Nxënësit merren vesh për një temë dhe një plan

Kapitulli 9: Koncepti kyç - "Media" (për arsimin fillor)

Informacion për mësuesit: nxënësit i tregojnë njëri-tjetrit si të përdorin pajisjet e medieeve

Siç tregohet edhe në hyrje të këtij manuali, edukimi për qytetari demokratike dhe edukimi për të drejtat e njeriut dallohen mes tri kompetencave. Ky kapitull merret me medien si kompetencë, e cila është një nga elementet qendrorë që u mundëson njerëzve të marrin pjesë në mënyrë aktive ose pasive në shoqërinë civile. Për të integruar këtë qasje si duhet, më poshtë listohen tri kompetencat.

Kompetencat e EQD/EDNJ:

Kompetenca në analizën dhe gjykimin politik	Kompetenca në përdorimin e metodave	Kompetencat në vendimmarrjen dhe veprimin demokratik
Aftësia për të analizuar dhe diskutuar ngjarjet politike, problemet e dhe çështjet e diskutueshme ...	Përvetësimi i shkathtësive dhe aftësitë për të gjetur dhe absorbuar informacionet, për të përdorur mjetet dhe mediet e komunikimit ...	Aftësia për të vlerësuar potencialin (dhe kufizimet) e dikujt për pjesëmarrjen politike dhe në zgjedhjen e duhur të një kursi veprimi ...

Kompetenca e dytë në tabelë - "kompetenca në përdorimin e metodave" - përfshin kompetencën e medias si një element qendror. Në kapitullin në vijim, fokusi kryesor qëndron në aftësinë për të punuar me mediet ekzistuese, në përdorimin e mundësive dhe në njohjen e kufizimeve e kufijve të saj. Në edukimin e medieeve, mund të diferencohen katër dimensionet e kompetencës së medias:

Kompetenca teknike e medias:

- Aftësia për të përdorur medien në mënyrë të saktë dhe për njohjen e mundësive të saj krijuese.

Kompetenca kulturore e medias:

- Njohja e "kodeve" të medieeve dhe të gjitha formave estetike dhe shoqërore të shprehjes. Përdoruesit e kualifikuar janë në gjendje të kuptojnë kodet e medieeve, mund t'i perceptojnë dhe të kuptojnë deklarata për shtyp dhe mund t'i përdorin edhe për qëllime të tjera.

Kompetenca sociale e medias:

- Aftësia për të përdorur me mençuri forma të ndryshme në tregun e komunikimit. Marrëdhëniet janë duke u bërë gjithnjë e më të afërta me mediet, duke përfshirë edhe format e ndryshme të "rrjeteve sociale".

Kompetenca reflektive e medias:

- Përdoruesi është në gjendje të analizojë në mënyrë kritike funksionin e medieeve, si dhe sjelljen e njeriut ndaj medias, në çdo kohë të dhënë.

Gama e gjerë e edukimit për medien përfshin këto katër dimensionet. Këndvështrimi EQD / EDNJ vetëm prek disa aspekte të këtyre koncepteve dhe nuk zëvendëson edukimin e medias. Por, në lidhje me qëllimet mësimore të lidhura me medien, këto përfaqësojnë strategji thelbësore të edukimit për medien. Lidhja e drejtpërdrejtë midis kompetencës teknike të medias e zotëruar nga mësuesit dhe shpeshësia e përdorimit të medieeve në klasë është një arsye tjetër për vlefshmërinë e këtij kapitulli. Shumë mësues e pranojnë haptazi se nuk dinë të menaxhojnë dhe të punojnë si duhet me llojet e ndryshme të medieeve ose të kuptojnë mundësitë e përdorimit të tyre në klasë. Megjithatë, një gjë është e qartë: sa më të sigurt të ndjehen mësuesit në

përdorimin e medieve të ndryshme, aq më i shpeshtë do të jetë përdorimi i medieve në mësimdhënie.

Në këtë kapitull trajtohet, si kompetenca praktike e mësuesve në media, ashtu edhe ajo e nxënësve. Vetëm pasi të jenë trajtuar, fokusi i kapitullit kalon për përdorimin e medias dhe në zgjedhjen e një teme specifike për të punuar.

Qëllimi i edukimit për qytetari demokratike dhe të drejta e njeriut është të mbështetë zhvillimin e kompetencave në tri fusha. Ky kapitull ka profilin e mëposhtëm të kompetencës.

Kompetenca në ...		
... analizë dhe gjykimin politik	... përdorimin e metodave	... vendimmarrjen dhe veprimin politik
**	*	***

Mbështetja me mjete

Në këtë kapitull do të përdoren mjetet e mëposhtme nga kutia e mjeteve të nxënësit. Mësuesi duhet të vendosë nëse disa ose të gjithë nxënësit kanë nevojë për përgatitje shtesë që të jenë në gjendje të punojnë me këto mjete.

Hulumtim në biblioteka

Hulumtim në internet

Kryerja e intervistave dhe sondazheve

Interpretimi i imazheve

Harta mendore

Krijimi i posterave

Organizim ekspozitash

Planifikimi dhe paraqitja e prezantimeve

Përgatitja e sliderave për projektor ose një prezantim në *PowerPoint*

Shkrim artikujsh në gazeta

Vënia e një shfaqjeje

Debate të përbashkëta

KAPITULLI 9: Media -Media në përdorim: Unë do ta bëja po të mundesha!

Nxënësit i tregojnë njëri-tjetrit se si të përdorin pajisjet e medieve

Titulli i mësimit	Objektivat e mësimit	Detyrat e nxënësve	Burimet	Metodat
Mësimi 1: Ne përgatisim një ekspozitë	Nxënësit kuptojnë se është e rëndësishme të kuptojnë detajet teknike të pajisjeve të medieve dhe të investohet koha e nevojshme për këtë qëllim. Ata përgatisin një ekspozitë me pajisje të tyre dhe me ndihmën e pajisjeve të shkollës.	Përdorimi i një pajisje të cilën nuk e njohin bën që nxënësit të përpiqen të përshkruajnë atë dhe mënyrën sesi funksionon. Ata mbledhin dhe përshkruajnë pajisje të ndryshme të medias dhe përgatisin një ekspozitë në klasë.	Një pajisje media (të tilla si një aparat fotografik etj.), material i shkruar.	Biseda, punë në grup, detyrat e shtëpisë.
Mësimi 2: Pushteti i dijes dhe i aftësive!	Nxënësit kuptojnë diversitetin ose numrin e kufizuar të pajisjeve të medias që mund të përdorin.	Përgatitja e një ekspozite të medias në klasë dhe çuarja më tej e të kuptuarit si punon një pajisje specifike e medias.	Pajisjet vetjake për medien, pajisjet shkollore të medias, materiali i shkruar nga mësuesi për Kapitullin 9, mësimet 1 dhe 2, material i shtypur për nxënësit.	Varet nga organizimi i përzgjedhur nga mësuesi.
Mësimi 3: Koha e prezantimit!	Nxënësit bëhen specialistë teknike për të pajisjet e zgjedhura të medias. Ata mësojnë se si të paraqesin informacionin e përgatitur.	Si specialistë të pajisjes së tyre të zgjedhur të medias, nxënësit bëjnë prezantime në grupe.	Pajisje të medias, mjetet individuale për të bërë prezantime.	Prezantimet e grupit.
Mësimi 4: Ne planifikojmë një produkt të medias	Nxënësit zbatojnë kompetencën teknike të fituar për medien; Ata zgjedhin një temë dhe pajisjet e medias që nevojiten të përdoren.	Duke përdorur një proces demokratik dhe pjesëmarrës (në grupe të vogla dhe në një diskutim plenar), klasa vendos për temën që do të punojnë dhe pajisjet e medias që do të përdorin për të.	Mjeti "Harta imagjinare" (mjet nga kutia e mjeteve), Mjet i printuar: formular për përzgjedhjen e mjeteve të medias për temën e zgjedhur.	Puna në grup, vendimmarrja në seancë plenare.

Mësimi 1

Ne përgatitim një ekspozitë

Pajisjet e reja dhe të vjetra të medieve - çfarë gjejmë në to?

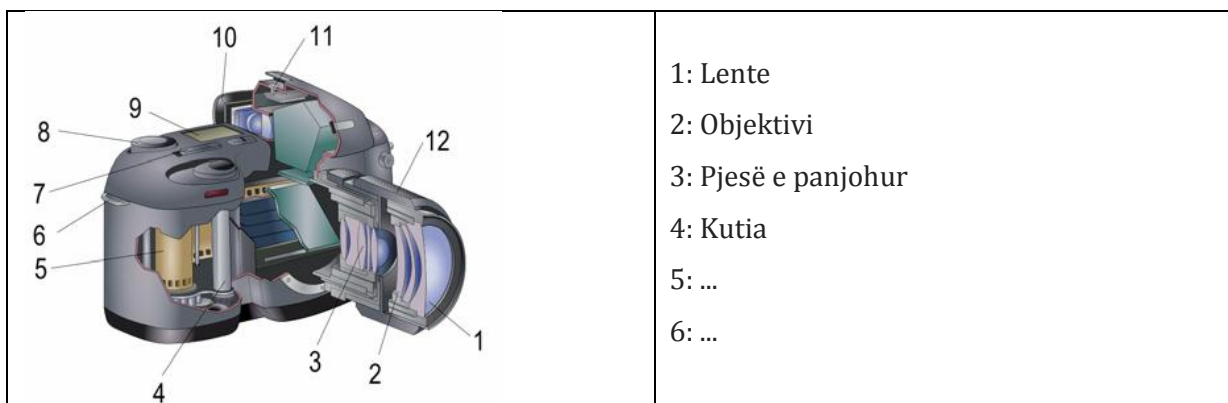
Objektivat e mësimi	Nxënësit kuptojnë se është e rëndësishme të përvetësohen detajet teknike të pajisjeve të medieve dhe të investohet koha e nevojshme për këtë qëllim. Ata përgatisin një ekspozitë me pajisjet e tyre dhe ndihmën e pajisjeve të shkollës.
Detyrat e nxënësve	Përdorimi i një pajisje, me të cilën nuk janë të familjarizuar, i bën nxënësit përpiqen për të përshkruar pajisjen dhe mënyrën sesi funksionon. Ata mbledhin dhe përshkruajnë pajisje të ndryshme të medias dhe përgatisin një ekspozitë në klasë.
Burimet	Një pajisje media (një aparat fotografik etj.), fleta e punës.
Metodat	Bisedë, punë në grup, detyrat e shtëpisë.

Përshkrimi i mësimi

Në mënyrë që nxënësit të bëhen më të vetëdijshëm për temën, mësuesi duhet të sjellë një pajisje të medias në shkollë (një aparat fotografik, një projektor, kompjuter, video kamera, telefon celular, një aparat fotografik të vjetër me film, një kasetofon, një projektor të varur etj.). Manuali udhëzues për pajisjen do të jetë i nevojshëm, por, mësuesi nuk duhet t'ia vërë atë që në fillim në dispozicion të nxënësve.

Në fillim të mësimi, pajisjet vendosen në një tavolinë në mes të klasës. Nxënësve u jepen detyra të shpjegojnë si punon kamera ose pajisjet e tjera, edhe pse ata ende nuk i njohin mirë ato. Nxënësit e realizojnë këtë, për shembull, duke vizatuar kamerën, në të cilën tregojnë pjesët e dukshme, duke i etiketuar ato (siç tregohet në foton më poshtë). Është gjithashtu e rëndësishme që nxënësit të vizatojnë pjesët e pajisjeve që ende nuk i njohin. Gjithashtu ata duhet të shkruajnë për çfarë mendojnë se shërbejnë ato pjesë.

Ana pamore e vizatimeve të nxënësve për mësuesin:

Sa më e komplikuar pajisja, aq më e vështirë do të jetë përmbushja e kësaj detyre. Është e rëndësishme që nxënësit të mos tremben. Nuk ka askush të drejtë apo gabim. Nxënësit duhet të bëhen të vetëdijshëm se pajisje të tilla kanë mundësi të shumta e të ndryshme dhe se është logjike që duhet t'i njohësh mirë ato.

Variacion:

Është e mundur që vizatimi të kopjohet duke përfshirë edhe legjendën në një letër transparente për të bërë prezantim të përbashkët.

Mësuesi u jep një grupi nxënësish manualin e përdorimit për pajisjen (kjo mund të bëhet edhe një ditë më parë, pa e informuar pjesën tjetër të klasës). Sigurisht, do të jetë e pamundur të përshkruhet dhe të njihen të gjitha funksionet e pajisjes. Por nga ana tjetër, kjo nuk ka rëndësi, të paktën deri në këtë pikë, sepse kemi të bëjmë vetëm me një prezantim.

Më pas, mësuesi shpjegon qëllimet dhe procedurën e tërë kapitullit:

- Organizimi i një ekspozite pajisjesh të medieve të sjella nga shtëpia dhe nga shkolla (mësim 2).
- Njohja me një nga pajisjet dhe me funksionet e saj dhe mundësitë për prezantimin e saj para klasës (mësim 3 - plus mësim shtesë në varësi të numrit të pajisjeve).
- Kur pajisjet janë kuptuar, klasa vendos për një produkt të medies (film, histori audio, ekspozita fotografike, histori etj.) dhe zhvillon një plan paraprak për këtë qëllim (Mësimi 4).

Në fund të mësimit, mësuesi duhet të mbledhë të gjitha idetë e nxënësve dhe të japë udhëzime të qarta se si mund të ekspozohen të gjitha pajisjet në klasë. Ai duhet t'i bëjë gati skica për përshkrimin e pajisjeve para nxënësve (fleta e punës).

Shënim: pajisjet që i përkasin shkollës duhet të jenë gjithashtu pjesë e ekspozitës. Nxënësit të cilët nuk kanë sjellë asgjë në shkollë apo ata që kanë kohë shtesë, duhet të përgatisin përshkrimet e pajisjeve të shkollës dhe të bëjnë paraqitjen e tyre në ekspozitë.

Mësimi 2

Fuqia e njohurive dhe aftësive!

Nxënësit përgatisin prezantimet e tyre për pajisjet e mediave

Objektivat e mësimit	Nxënësit kuptojnë diversitetin ose numrin e kufizuar të pajisjeve të mediave që mund të përdorin. Nxënësve iu jepet informacion nga mësuesi për mediat dhe si të përdoren ato.
Detyrat e nxënësve	Përgatitja e një ekspozite të medias në klasë dhe avancimi i të kuptuarit se si punon një pajisje specifike e medias.
Burimet	Pajisjet vetjake për median, pajisjet shkollore të medias, materiali i shkruar nga mësuesi për Kapitullin 9, mësimet 1 dhe 2, fleta e punës.
Metodat	Varet nga organizimi i përzgjedhura nga mësuesi.

Përshkrimi i mësimit

- Në fund të mësimit 1, mësuesi (ose një grup i nxënësve) duhet të përgatisë një tabelë në të cilën duhet të vendoset *ekspozita*. Në qoftë se dhoma mund të mbyllet e të jetë e sigurt, nxënësit mund t'i sjellin pajisjet e tyre edhe më parë. Mësuesi duhet të shoqërojë gjatë mbledhjes së pajisjeve dhe t'i përgjigjet çdo pyetjeje të ngritur. Prindërit duhet të jenë gjithashtu të informuar në lidhje me arsyen përse nxënësit duhet të marrin pajisjet e tyre medietike për në shkollë.
- Pasi ekspozita bëhet e plotë dhe rregullohet bukur, mësuesi mund ta emërojë si "ekspertët e ekspozitës", nxënësit që do të jenë përgjegjës për të dhe që mund të mbështesin shokët e klasës së tyre. Është e qartë se nxënësit, në këtë fazë, duhet të jenë të vëmendshëm dhe të kujdesshëm kur trajtojnë pajisjet.
- Nxënësit (nëse është e nevojshme, me ndihmën e mësuesit) duhet të bëjnë një listë të pajisjeve që do të përdoren nga, secili grup. Edhe koha e prezantimit duhet të përfshihet në listë. Në varësi të madhësisë së klasës dhe të numrit të pajisjeve të zgjedhura, mund të nevojitet më shumë se një orë mësimi për prezantimet (shih fletët e punës së nxënësve).
- Lista duhet të jetë në vend të dukshëm. Në këtë mënyrë, do t'i shërbejë procesit të të mësuarit.

Lista mund të duket si këtu më poshtë:

Pajisje Mediesh	Anëtarët e grupit	Data dhe ora e paraqitjes plus gjatësia e kohës së nevojshme
Video regjistruar	Tim, Mirca, Susanne, Mario	E mërkurë, shkurt 14, 09:00; 20 minuta
Kamera digjitale	Lena, Lisa, Sofie Jan	E mërkurë, 14 shkurt, 09:20; 20 minuta

Si shtesë të këtij mësimi, mësuesi mund të përgatisë disa të dhëna të shkurtra që i paraqet pas *ekspozitës* (rreth 10 minuta). Ka dy mënyra për ta bërë këtë (por mësuesit e mirë-informuar mund të përgatisin të dhëna të tjera):

Media në demokraci. Qëllimi është t'u tregojë nxënësve funksionin që kanë mediet në shoqërinë tonë. Për nxënësit e shkollave fillore, ky mund të përbëjë informacionin bazë, i cili i ndihmon ata për të rritur të kuptuarit e tyre hap pas hapi (shih fletët e punës së mësuesit për Kapitullin 9, mësim 1).

Trajtimi me televizion. Si një alternativë, mësuesi mund të përgatisë një kontribut në lidhje me temën "Trajtimi me televizion", në qoftë se kjo i përshtatet më mirë konceptit të mësimdhënies (shih fletët e punës së mësuesit 9.2).

Këto të dhëna nuk janë për vlerësim. Funksioni i tyre është që të rrisë, hap pas hapi, sfondin e njohurive të nxënësve. Si në shumë raste të tjera të transferimit të njohurive, është e mundur që nxënësit nuk do t'i kuptojnë të gjitha detajet. Kjo duhet të pranohet në situata të tilla komplekse dhe mësuesi duhet të vendosë se çfarë pret prej nxënësve.

Mësimi 3

Koha e prezantimit!

Grupet e nxënësve tregojnë aftësitë e tyre teknike rreth mediave

Objektivat e mësimit	Nxënësit bëhen specialistë për të zgjedhur pajisje teknike të medias së tyre. Ata mësojnë si të paraqesin informacionin e përgatitur.
Detyrat e nxënësve	Nxënësit bëjnë prezantime në grupe, si specialistë për zgjedhjen e pajisjes së mediave të tyre,
Burimet	Pajisjet e medias, mjetet individuale për të bërë prezantime.
Metodat	Prezantimet e grupit.

Përshkrimi i mësimit

Ky mësim (në varësi të prezantimeve mund të jenë disa mësimet) duhet të përgatitet nga nxënësit. Prezantimet do të jenë objektivi kryesor. Mësuesi do të shoqërojë ekipet gjatë fazës përgatitore. Në varësi të aftësive prezantuese të nxënësve, kjo detyrë mund të jetë mjaft komplekse.

Nxënësit duhet të mendojnë me kujdes për mënyrën si duan të përcjellin të gjitha informacionet në prezantimet e tyre. Kutia e mjeteve të nxënësve përmban pajisje të ndryshme për t'i mbështetur dhe ndihmuar, të tilla si në këshillat për:

- Krijimin e posterave;
- Përgatitjen e sliderave transparente; dhe
- Planifikimin dhe dhënien e prezantimeve.

Disa grupe mund të dëshirojnë të lexojnë prezantimet e tyre. Nga këndvështrimi i mësuesit, dhënia e mundësisë për të paraqitur prezantimet e tyre para klasës, u krijon nxënësve një ndjenjë sigurie që mund të ketë një ndikim të madh, sidomos në prezantimet e ardhshme. Kjo është e rëndësishme në lidhje me EQD/EDNJ, pasi një nga kompetencat kryesore në përdorimin e metodave në një demokraci, është aftësia për të paraqitur informacionet dhe opinionet e veta lirisht dhe në mënyrë bindëse.

Mësimi 4

Ne planifikojmë një produkt të medias

Çfarë mund të bëjmë me aftësitë tona tani? Nxënësit bien dakord për një temë dhe një plan

Objektivat e mësimi	Nxënësit do të zbatojnë kompetencat teknike të medias. Nxënësit zgjedhin një temë dhe pajisjet e medias që do i nevojiten.
Detyrat e nxënësve	Duke përdorur një proces demokratik dhe pjesëmarrës (në grupe të vogla dhe në një diskutim plenar), klasa vendos për temën që do të punojë dhe pajisjet e medias që dotë përdorë.
Burimet	Mjeti "Harta imagjinare" (Në kutinë e mjeteve) Skeda: Kartë prezantimi me një përshkrim të shkurtër të mjeteve të mediave.
Metodat	Puna në grup, vendimmarrja në seancë plenare.

Përshkrimi i mësimi

Së bashku me mësuesin, nxënësit zgjedhin për të punuar një temë (duke përdorur informacionet që janë mbledhur në lidhje me trajtimin e pajisjeve të mediave). Tema mund të jetë e lidhur me një fushë të EQD/EDNJ, për shembull, nxënësit mund të vendosin për të dokumentuar të gjitha terrenet sportive në komunitetin e tyre, ndërkohë që duhet të rendisin të gjitha gjërat që kanë humbur prej tyre. Ata mund ta dërgojnë këtë informacion tek autoritetet përgjegjës ose e botojnë në shtypin lokal. Mund të jetë e mundur që të dokumentohet një kantier ndërtimi për një periudhë më të gjatë kohore (duke përdorur fotografitë dhe zërin) për të hartuar kështu një raport me interes. Pasi është zgjedhur tema, nxënësit duhet të vendosin se çfarë lloj pajisjesh të mediave do të përdorin për të dokumentuar të dhënat.

Mësuesi planifikon zgjedhjen e një teme që u pëlqen të gjithëve dhe që do të dokumentohet duke përdorur pajisjet e medieve. Nëse mësuesi dëshiron të tregohet i hapur për temën, duhet të mbledhë të gjitha idetë e nxënësve në një listë. Idetë mund të grumbullohen në grupe të vogla, të cilat më pas mund të paraqiten në një *diskutim plenar*. Lista e përbashkët mund të shkruhet në tabelë.

Kërkimi për një temë që të pëlqehet nga të gjithë është komplekse, por ajo mund të jetë edhe një mënyrë e mirë për të mësuar arritjen e një kompromisi (mësuesi duhet ta vlerësojë këtë aspekt).

Më pas, grupet e nxënësve duhet të zhvillojnë disa ide paraprake, duke përdorur si mjet hartën imagjinare të kutisë së mjeteve. Këto ide do të paraqiten në klasë. Nëse për nxënësit është hera e parë që përdorin një hartë mendore, mësuesi duhet të diskutojë me hapat e veçanta që janë të nevojshme. Ai mund t'u japë edhe një model si ky në vijim:

- Shkruani titullin e temës tuaj në mes të fletës së letrës dhe vizatoni një rreth për qark saj. Sigurohuni që të përdorni letër të madhe.
- Vizatoni disa linja të trasha vijash rrethore që dalin nga rrethi. Në çdo linjë, shkruani emrin e një nënçështjeje që i përshtatet titullit të temës kryesore në mes.
- Nga vijat e trasha, ju mund të bëni shtesa, linjat më të holla që përfaqësojnë nënkategori ose pyetje të lidhura me nëntemat e shkruara në rreshtin e trashë.

- Përpiquni të gjeni sa më shumë kushte të ndryshme që të mundeni dhe vendosini në kategoritë e dhura. Ju mund të përdorni madhësi të ndryshme shkronjash (shkronjat kompjuterike), simbolesh dhe ngjyrash.

Të njëjtat grupe (ose ndoshta e tërë klasa, në një *seancë plenare*) do të mendojnë më pas se cilën nga pajisjet e medias do të përdorin (shih fletën e punës: skemat e prezantimit japin një përshkrim të shkurtër të pajisjeve të medias).

Nëse këto sugjerime janë zhvilluar në grupe, duhet të mblidhen rezultatet.

Çështja e përgjegjësisë duhet të trajtohet përsëri në një diskutim plenar:

- Çfarë lloj përgjegjësie ka një person që regjistron fotot dhe tingujt?
- Çfarë do të thotë mbrojtje e të drejtave vetjake e një personi?
- Kujt duhet ti kërkojmë informacion?

Kapitulli 9 duhet të përfundojë me këtë hap. Zbatimi i temës së përzgjedhur do të zhvillohet si pjesë e kurrikulës së lëndës, ku normalisht duhet të mësohet kjo temë.

Material shtesë për mësuesit

Kapitulli 9 - Materiali i mësuesit 1: Media në demokraci

Në një demokraci, mediat janë në anën e popullit dhe të vërtetës. Faktet paraqiten objektivisht dhe tërësisht. Opinione dhe gjykime janë të shënuara në mënyrë të qartë (për shembull, dallohet qartë mesazhi nga komentet), siç është informacioni për të cilin nuk ka fakte të njohura ose për të cilat mund të bëhen vetëm supozime.

Për më tepër, ekziston një larmi mediesh dhe kjo sjell parashikimin e informacionit plotësues, si dhe të korrigjimit të mundshëm të një burimi nga një media te një tjetër. Kështu, përdoruesi i medias duhet të jetë në gjendje që të marrë informacion të balancuar në të cilën të bazojnë opinionet e tyre.

Në një diktaturë mediat janë në anën e sundimtarëve. Mediet mbështesin bazën e pushtetit dhe politikën e sundimtarit, duke përdorur teknika të propagandës (si mosdhënien e informacionit, sajimin e informacionit ose shtimin e dozës emocionuese të informacionit etj.).

Ndërsa në demokraci është e vërtetë e kundërta. Një analizë e medias në një vend mund të tregojë nëse dikush jeton në një demokraci apo jo. Në një demokraci, liria e mendimit dhe e shtypit janë të rëndësishme parësore: pa këto nuk ka demokraci, as edhe nuk gëzohen plotësisht të drejtat e njeriut. Për më tepër, në të kaluarën, media ka arritur vërtet *histori suksesi* në fushën e të drejtave të njeriut. Mediet, më shumë se një herë, nëpërmjet intervistave televizive ose mesazheve të tjera pamore, kanë çuar në lirim të njerëzve të burgosur për arsye politike; më shumë se një herë, njerëzit kanë dërguar mesazhe (SMS), duke përdorur celularët e tyre, për të paralajmëruar të tjerët rreth një katastrofe të afërt.

Gjithkush, për një arsye ose për një tjetër, alarmohet kur zhvillohet një konsolidim i medias në një demokraci. Zakonisht, kjo do të thotë se, të gjitha mediat raportojnë një ngjarje në të njëjtën mënyrë edhe pse mund të ketë opinione dhe gjykime të ndryshme në lidhje me këtë ngjarje.

Falë protestave dhe publikimeve të disa individëve kritikë, ndonjëherë është ende e mundur që një person të marrë informacion të plotë dhe ka një shans që një konsolidim i tillë i medieve të mund të demaskohet herë pas here. Megjithatë, shumica e qytetarëve mund të përdorin vetëm mediet masive të konsoliduar dhe efekti i kësaj nuk duhet të nënvlerësohet.

Media gjithashtu mban përgjegjësi për informacionin që shpërndan: a mundet një gazetar të jetë i sigurt se ajo që po raporton është e vërtetë? A është qëndrimi i tij kritik i justifikuar, apo thjesht ai kërkon të jetë i pari që raporton një "skandal"?

Përdorimi i medieve do të thotë gjithashtu ushtrim i pushtetit. Kushdo që regjistron, figurë apo zë dhe i publikon ato, duhet ta bëjë këtë me një ndjenjë të madhe përgjegjësie dhe duhet të jetë i vetëdijshëm për rëndësinë e tij ose të saj në një demokraci.

Material shtesë për mësuesit

Kapitulli 9: material i shkruar për mësuesit 2: të punosh me televizionin

1. Pse fëmijët janë aq të hipnotizuar nga TV?

Televizioni mundëson ndryshim të vazhdueshëm, relaksim dhe aventurë. Me shtypjen e një butoni, ke botën – e vërtetë ose imagjinare – në majën e gishtit, pa pasur nevojë të bëjë ndonjë përpjekje tjetër, fizikisht ose emocionalisht! Për shkak të telekomandës dhe të një numri të pafund programesh, ju jeni të aftë të kaloni nga një ngjarje emocionale në një tjetër. Fëmijët, shpesh, identifikohen me karaktere dhe personalitete nga programe të ndryshme televizive; ata e përdorin televizionin për informacion, por e përdorin edhe kur nuk kanë asgjë më të mirë për të bërë.

2. Sa kohë kalojnë fëmijët para TV çdo ditë?

Në Evropën Perëndimore, konsumi mesatar i përditshëm i televizionit nga fëmijët e moshës mes 3 dhe 13 vjeç, është 90 minuta. Në të vërtetë, vetëm 60% e fëmijëve e fikin ndonjëherë vetë televizionin. Për më tepër, televizioni është shpesh i hapur ndërkohë që fëmijët bëjnë gjëra të tjera. Prindërit duhet të përpiqen për të vendosur disa rregulla për shikimin e televizionit, që fëmijët e tyre të jenë pak më të fokusuar në atë që po shikojnë. Në përgjithësi, rekomandohet që TV nuk duhet të jetë i hapur gjatë gjithë kohës dhe që fëmijët duhet shikojnë vetëm programe që janë të përshtatshme me moshën, interesante e të rëndësishme.

3. A ka shumë fëmijë që shikojnë sasi tepër të mëdha emisionesh të TV?

Të ashtuquajturit "të varur nga TV" shpenzojnë më shumë kohë para televizorit sesa në çdo aktivitet tjetër (shkollor, lojëra, takime miqsh etj.). Megjithatë, ka shumë pak fëmijë që futen në këto kategori. Nuk është domosdoshmërisht problem, në qoftë se një fëmijë shikon më shumë TV një ditë, sesa ditën tjetër. Problemi lind kur shikojnë gjëra të rastit ose kur diçka nuk po shkon mirë në familje ose me fëmijën. Në raste të tilla, konsumimi i TV përdoret për ti shpëtuar realitetit.

4. Çfarë pëlqejnë të shikojnë fëmijët e moshave të ndryshme?

Fëmijët e vegjël zakonisht duan të shikojnë programe nga të cilat mund të mësojnë diçka, si dhe filmat multiplikativë, filma me përralla dhe me aventura. Nga moshë 6 vjeç fëmijët fillojnë të bëhen të interesuar në rolet gjinore. Djemtë shikojnë filma me aksion dhe identifikohen vetë me heronjtë meshkuj; vajzat fillojnë të duan programe të ndryshme artistike dhe me muzikë, si dhe seriale të tëra, në të cilat familjet dhe kafshët luajnë një rol të rëndësishëm. Aty rreth moshës 12 vjeç, videot muzikore, me hitet e fundit dhe serialët për të rinjtë dhe dashurinë, fillojnë të bëhen të rëndësishme. Pothuajse të gjithë fëmijët i shohin këto programe, por në këtë moshë, ata fillojnë të shikojnë më shumë edhe programe për të rritur. Prindërit duhet të dinë që më parë përmbajtjen e programeve, në mënyrë që të shmangin gjërat që nuk janë të përshtatshme për fëmijët.

5. Cilat janë efektet e televizionit?

Televizioni mund të jetë çlodhës, por ai mund të shkaktojë edhe shqetësime, madje mund t'i bëjë fëmijët të ndihen të "ngarkuar". Kjo ndodh për shkak se imazhet ndryshojnë shumë shpejt dhe gjithmonë ka zhurma e zëra të lartë, sidomos në filmat vizatimorë dhe seritë me aksion. Disa përmbajtje programesh përçojnë ide të botës së vërtetë, duke dhënë hapur mënyrën se si ajo funksionon. Për më tepër, TV ndikon në emocionet e fëmijëve dhe fëmijët reagojnë për të parë: gëzim, frikë apo agresion në të njëjtën mënyrë siç bëjnë të rriturit. Mungesa e krahasimeve të ekuilibruara mund të bëhet një problem dhe, për këtë arsye, është tejet e këshillueshme të shmangët shikimi i programeve të një zhanri të veçantë.

6. Cilat programe informative janë të mira për fëmijët?

Shumica e kanaleve mundësojnë programe të posaçme për fëmijët. Ato japin informacion dhe përcjellin njohuri për botën. Disa kanale kanë edhe lajme për fëmijë, të cilat paraqiten në një mënyrë që fëmijët mund t'i kuptojnë lehtësisht. Për më tepër, një lajm për të rriturit i transmetuar në mesditë ose në mbrëmje, në përgjithësi, i shmang pamjet që nuk janë të përshtatshme për fëmijët. Megjithatë, të rriturit duhet të jenë gjithmonë të gatshëm, për t'u shpjeguar fëmijëve atë që ata nuk e kuptojnë.

7. Sa i rëndësishëm është TV në krahasim me mediet e tjera?

Për fëmijët më të vegjël, shpesh televizioni është forma më e përdorur e medias. Me kalimin e kohës, forma të tjera të ndryshme të medie (CD, MP3, video muzikore, TV në internet etj.) bëhen të rëndësishëm për ta, megjithëse, ekrani i TV mbetet burimi kryesor i informacionit dhe diskutimeve.

Prindërit e fëmijëve të vegjël duhet të kujdesen që fëmijët e tyre të marrin e të përjetojnë shumëllojshmëri mediesh: TV për çështjet aktuale dhe relaksim; radio për të dëgjuar muzikë gjatë gjithë ditës dhe për të dëgjuar disa pjesë të lajmeve; libra për nxitjen e imagjinatës dhe të aftësive gjuhësore; kompjuter dhe internet, në mënyrë që fëmijët të mund të bëhen nxënës të pavarur dhe të komunikojnë mirë me të tjerët.

8. Për çfarë është TV i mirë dhe kur nuk është kaq ideal?

Fëmijët që shikojnë një shumëllojshmëri programesh (lajme, tregime, emisione, serialë etj.) dinë shumë për çështjet aktuale dhe njohin shumë fakte e dukuri për jetën sot. Megjithatë, televizioni nuk ndihmon shumë në zgjidhjen e problemeve. Kur dikush është përfshirë në një "zënkë" me dikë, kërkon rrugën më të mirë për veprim ose përpiqet të zgjidhë një enigmë, nuk mund të ndihmohet vetëm nga faktet. Për këtë arsye, televizioni nuk mund ta zëvendësojë kurrë edukimin në shkollë ose në familje.

9. A janë të rriturit modele për t'u ndjekur?

Edhe fëmijët imitojnë të rriturit në përdorimin e medias. Nëse të rriturit lexojnë gazetën, atëherë edhe fëmijët e tyre do të jenë më të prirë për të lexuar gazetën. Nëse të rriturit kalojnë shumë kohë para TV, atëherë fëmijët do ta bëjnë po këtë gjë me teprí. Prandaj, prindërit nuk duhet kurrë të ankohen për zakonet e fëmijëve të tyre, sidomos në lidhje me TV, por duhet të jenë një shembull i mirë për ta në këtë drejtim. Ata nuk duhet kurrë ta shikojnë TV pa ndonjë qëllim të dukshëm, dhe duhet të jenë gjithnjë kritikë gjatë shikimit të TV.

10. Çfarë mund të bëjnë prindërit që të nxitin fëmijët të jenë shikues të arsyeshëm të TV?

Prindërit nuk duhet ta ndalojnë shikimin e TV, por duhet ta shikojnë atë së bashku me fëmijët, për t'u i shpjeguar atyre pse disa programe janë të mirë dhe të tjerët nuk janë aq të mirë. Televizioni nuk duhet të përdoret as si mjet shpërblimi apo ndëshkimi. Është e rëndësishme të gjejmë baraspeshën e duhur në këtë drejtim. Fëmijët duhet të kenë kohë të mjaftueshme për përvojat "reale", duke kaluar kohë me shokët, duke luajtur dhe përjetuar natyrën, qytetet dhe takimet me njerëz të tjerë.